

2015-06-09

Dnr 44-2013:4821

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola
info@delsbowaldorfskola.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Delsbo Waldorfskola
i Hudiksvalls kommun

Tillsyn i Delsbo Waldorfskola

Bakgrund och utredning

Huvudman för Delsbo Waldorfskola är den ideella föreningen Skolföreningen Delsbo Waldorfskola (organisationsnummer 887500-7158). Delsbo Waldorfskola har tillstånd att bedriva skolverksamhet i förskoleklass samt grundskolans årskurser 1-9. Verksamheten är organiserad i ett arbetslag benämnt "kollegiet".

Skolinspektionen har en pågående tillsyn av Delsbo Waldorfskola sedan våren 2014.

I beslut från den 26 september 2014 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister gällande undervisning och lärande, särskilt stöd, pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen, organisering av utbildningen, erbjudande av utbildning samt omfattning och resurstillgång.

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola förelades att avhjälpa bristerna genom att vidta vissa preciserade åtgärder samt att redovisa åtgärderna för Skolinspektionen senast den 8 januari 2015. Skolföreningen Delsbo Waldorfskola inkom med en sådan redovisning den 7 januari 2015.

Som en del i uppföljningen av det tidigare fattade beslutet genomförde Skolinspektionen kompletterande tillsynsbesök i Delsbo Waldorfskola den 5 maj 2015. Vid besöket intervjuades representanter för huvudmannen, rektorn, lärare, representanter för elevhälsan samt elever i grundskolan.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis, med utgångspunkt från den inkomna redovisningen av vidtagna åtgärder samt den information som framkommit vid uppföljningsbesöket att skolföreningen Delsbo Waldorfskola vidtagit åtgärder eller i vissa delar påbörjat arbetet för att åtgärda de brister som påtalades i beslutet den 26 september 2014. Uppföljningen visar bland annat att huvudmannen vidtagit åtgärder för att erbjuda eleverna den garanterade undervisningstiden i matematik, svenska och engelska. Vidare har åtgärder vidtagits för att ge eleverna tillgång till de lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och att eleverna har tillgång till skolbibliotek med informationsteknik. Huvudmannen har även vidtagit åtgärder när det gäller utrustning i bild, samt idrott och hälsa. Skolans elever har nu även tillgång till kurator. Ett utvecklingsarbete har startat när det gäller skolans arbete med att erbjuda eleverna vägledning inför val av framtida utbildnings och yrkesverksamhet.

Under hösten vidtog huvudmannen en genomgripande organisationsförändring vilket enligt de intervjuade inneburit att arbetet med att åtgärda samtliga av de påtalade bristerna i skolans verksamhet försenats. På grund av detta

kvarstår ett antal brister som Delsbo Waldorfskola behöver åtgärda för att uppfylla författningarnas krav. Huvudmannen Skolföreningen Delsbo Waldorfskola har uppdragit till skolans nya rektor att utforma rutiner och strategier för ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn har till Skolinspektionen redovisat en "Årsplan pedagogiskt ledarskap" som även omfattar planer kring hur det systematiska kvalitetsarbetet ska utformas i form av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Skolinspektionens uppföljning visar dock att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att anses ha följt föreläggandet då planerna inte är omsatta i praktiken. Vidare behöver Delsbo Waldorfskola säkerställa att läroplanens mål för utbildningen klargörs för elever och föräldrar, att lärarna ges stöd när det gäller bedömning och betygssättning, att skolans elever erbjuds språkval i enlighet med författningarna, samt att elevhälsan används i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete och i arbetet med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skolföreningen Delsbo Waldorfskola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 2 november 2015 skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Klargöra läroplanens mål för utbildningen för elever och föräldrar.

Motivering

Enligt skollagen ska det för varje skolform gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Läroplanerna innehåller bland annat kursplanerna för grundskolan. I kursplanerna preciseras syfte, centralt innehåll och kunskapskrav för de olika betygsstegen. Enligt läroplanen har skolan ett ansvar för att klargöra dessa mål för elever och föräldrar. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om bland annat utbildningens mål är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Enligt den skriftliga redogörelsen från huvudmannen till Skolinspektionen ska skolan ha ett enhetligt arbete när det gäller att klargöra målen för undervisningen. Detta ska åstadkommas med gemensamma planeringsverktyg. Under-

Beslut

2015-06-09

3 (9)

Dnr 44-2013:4821

visningen är organiserad i så kallade perioder och alla elever ska enligt huvudmannens redovisning inför varje ny period få information om vilka mål för utbildningen som ska nås. Även vid utvecklingssamtalet ska eleverna och vårdnadshavare få ta del av läroplanens mål för utbildningen

I intervju med lärarna beskriver de att det finns ett påbörjat arbete när det gäller arbetet med att klargöra målen för eleverna och vårdnadshavare. Inför varje period eller arbetsområde ska det finnas en pedagogisk planering av vilken det ska framgå vilka mål som ska uppnås och för de senare skolåren på vilket sätt kunskaperna kommer att bedömas. Eleverna får enligt lärarna emellertid inte ta del av de pedagogiska planeringarna utan information om mål och kunskapskrav ges muntligt till eleverna. Både lärare och rektorn menar att olika lärare har kommit olika långt när det gäller att utarbeta pedagogiska planeringar och att skolan är inne i en förändringsprocess när det gäller arbetet med att klargöra målen och kunskapskraven enligt Lgr 11. Rektorn uppger att hon avser att efter läsåret samla in alla pedagogiska planeringar och göra en sammanställning för att skaffa sig en överblick över vad som behöver förbättras. Även intervjuerna med elever i olika åldrar ger en bild av att det varierar mellan olika lärare och mellan olika årskurser i vad mån mål och kunskapskrav enligt Lgr 11 tydliggörs.

Skolinspektionens samlade bedömning utifrån intervjuer med rektorn, lärare och elever är att det kvarstår brister i skolans arbete med att klargöra målen för utbildningen. Skolinspektionens utredning visar att det varierar huruvida lärarna på skolan klargör målen och kunskapskraven. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Skolföreningen Delsbo Waldorfskola föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning:

1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 3 Kursplaner

Bedömning och betygssättning

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning

- Stödja lärarna i att sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Motivering

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning.

Beslut

2015-06-09

4 (9)

Dnr 44-2013:4821

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygssättning. Det innebär att rektorn måste se till att lärarna är förtrogna med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Enligt huvudmannens skriftliga redovisning till Skolinspektionen så ska alla lärare samt rektor under läsåret 2014/2015 delta i en webbaserad utbildning som ges av Skolverket i syfte att stödja lärarnas arbete med betygssättning och öka förtroendet med regelverket kring bedömning. Under denna period så ska det också skapas möjlighet att i kollegiet samtala om bedömning för att på så sätt utarbeta en samsyn kring bedömning och betygssättning.

I intervju med lärare framkommer att bedömning och betygssättning enligt Lgr 11 fortfarande upplevs som nytt. Det finns fortfarande ingen organiserad samverkan eller samarbete med andra lärare på andra skolor och på den egna skolan finns till största delen bara en lärare i respektive ämne. I intervju med rektorn framkommer att lärarna har påbörjat en webbaserad kurs i bedömning. Rektorn menar att de betyg som sattes i höstas är rättvisa och likvärdiga men uttalar samtidigt att det är svårt att veta på vilka grunder bedömningen gjorts i olika ämnen. De betyg som sattes i höstas har inte sammanställts och analyserats utifrån ett likvärdighets- och rättviseperspektiv. Betygssättning enligt Lgr 11 är också enligt rektorn fortfarande nytt för skolans lärare och enligt rektorn behövs stöd till lärarna när det gäller bedömning och betygssättning.

I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att rektorn arbetar med att säkerställa att skolans bedömningar ska vara likvärdiga. De beskriver att arbetet är påbörjat och att rektor har en plan för arbetet. Representanterna uttrycker dock att detta är ett jobb som kommer att ta tid, delvis beroende på att "gruppen varit lite spretig".

Skolinspektionen bedömer utifrån vad som anförts i de skriftliga redogörelserna och vad som framkommit i intervjuer med rektor och lärare att rektorn alltfjämt brister i sitt ansvar att tillförsäkra en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Lärare uttrycker att det är nytt att bedöma och betygssätta elevernas kunskaper enligt Lgr 11. Även om en webbaserad kurs om bedömning har påbörjats konstaterar Skolinspektionen att under rådande förhållanden, med endast ett fåtal lärare på skolan och att betygssättning är nytt för personalen, så ställs särskilda krav på rektorns arbete med att stödja lärarna i arbetet med bedömning och betygssättning. Huvudmannen har trots detta inte organiserat någon samverkan med någon annan lokal skola eller någon annan Waldorfskola.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Skolföreningen Delsbo Waldorfskola föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning:

3 kap. 14 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Vidare framgår att det är rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 306) bör en huvudman som bedriver utbildning vid endast en förskolenhet eller skolenhet kunna arbeta med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling på huvudmannanivå och enhetsnivå i ett sammanhang, då begreppen huvudman och förskole- eller skolenhet för fristående verksamheter i dessa fall många gånger sammanfaller. Vidare anges (prop. 2009/10:165 s. 304) att arbetet med att utveckla verksamheten är en process där en analys och värdering bland annat av skolans resultat och redan vidtagna åtgärder, måste ligga till grund för beslut om åtgärder för förbättring.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentationen som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Enligt den skriftliga redogörelsen från huvudmannen till Skolinspektionen har skolans nya rektor i uppdrag att utforma rutiner och strategier för att bedriva

Beslut

2015-06-09

6 (9)

Dnr 44-2013:4821

ett pedagogiskt ledarskap som utvärderar och utvecklar det pedagogiska arbetet på skolan. Strategin ska enligt redovisningen omfatta återkommande lektionsbesök av rektor eller lärarkollega med efterföljande feedback. Skolan ska vidare använda gemensamma pedagogiska planeringsverktyg gällande exempelvis individuella utvecklingsplaner (IUP) och lokala pedagogiska planeringar (LPP). Av dessa verktyg ska de nationella målen tydligt framgå för att förenkla arbetet med utvärdering och förbättringar.

Skolans rektor har till Skolinspektionen redovisat en "Plan pedagogiskt ledarskap" gällande vårterminen 2015 samt för läsåret 2015/2016. Den ingivna planen för det pedagogiska ledarskapet beskriver åtgärder som rektorn planerar att genomföra under kommande läsår. Enligt rektorn har arbetet med att utforma ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete endast i viss mån påbörjats. Rektor ger som exempel genomförda klassrumsbesök och diskussioner kring vilka gemensamma blanketter och mallar som skolan är i behov av. Utifrån insamlat underlag och därtill kopplad analys kommer rektorn enligt egen utsaga att inför nästa läsår lägga en plan för ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete. Planerade åtgärder är alltså inte omsatta i praktiken och någon redogörelse av vidtagna åtgärder och eventuella resultat återfinns därför inte, vilket innebär att det fortfarande saknas ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete.

Styrelsen för Skolföreningen Delsbo Waldorfskola uppger i intervju att de nyligen tillträtt sina poster och att de ännu inte hunnit formulera former för utvärdering av verksamheten. Huvudmannen saknar därmed verktyg för att säkerställa att verksamheten bedrivs utifrån krav i skollagen och andra författningar. Det är därför inte heller möjligt för huvudmannen att utifrån en analys vidta nödvändiga åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse samt garantera skolans elever kvalitet och likvärdighet i utbildningen.

Skolinspektionen bedömer utifrån vad som anförts i de skriftliga redogörelserna och vad som framkommit i intervjuer att brister kvarstår inom det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan har till viss del påbörjat ett arbete med en struktur för hur arbetet ska utformas men rutinerna är inte omsatta i praktiken ännu. Eftersom skolan saknar uppföljning och analys av måluppfyllelsen saknas viktiga underlag för planering av insatser som kan leda till förbättring av verksamheten.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Skolföreningen Delsbo Waldorfskola föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap 3-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning

Delsbo Waldorfskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att eleverna erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska som språkval.
- Se till att elevhälsan används i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete och i arbetet med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering*Språkval*

Enligt skollagen ska det som ämne finnas språkval. Enligt skolförordningen ska som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska.

Enligt den skriftliga redogörelsen från huvudmannen till Skolinspektionen så har den påtalade bristen åtgärdats och att eleverna erbjuds franska och tyska som språkval.

Av intervjuer med elever framkommer att skolan under innevarande läsår erbjudit eleverna i årskurs 8 att utöver tyska även läsa franska under 1 timme i veckan. Efter några månader avslutades undervisningen då eleverna tyckte att det blev för mycket läsa tre språk samtidigt. Enligt eleverna innebar erbjudandet om franska inte ett val mellan tyska och franska utan endast att schemat utökades med ett ämne och med en timme i veckan. Enligt eleverna var det vidare osäkert om studierna i franska skulle leda till att man fick ett slutbetyg i ämnet. Eleverna i årskurs 9 och årskurs 7 uppger att de inte har erbjudits utbildning i franska som språkval.

I intervju med lärare framkommer att nuvarande årskurs 8 erbjuds att prova franska parallellt med tyska under en period. Enligt planerna skulle eleverna sedan erbjudas att välja/byta till franska istället för tyska. Ingen av eleverna gjorde detta. Lärarna vet inte om nuvarande årskurs 7 erbjudits möjligheten att välja mellan franska och tyska som språkval. Lärarna är också osäkra på i vilken årskurs som skolans elever ska erbjudas ämnet språkval och om nuvarande årskurs 6 kommer att ges möjlighet att välja mellan franska och tyska. Vid besöksstillfället har inte något språkval genomförts.

Enligt rektorn ska ämnet språkval införas endera i årskurs 6 eller årskurs 7 och att lärare i både tyska och franska finns anställda. Rektorn bekräftar att franska fanns som språkval i årskurs 8 under hösten men eftersom eleverna inte ville fortsätta så togs det bort.

Beslut

2015-06-09

8 (9)

Dnr 44-2013:4821

Skolinspektionen konstaterar att skolan fortfarande inte som språkval erbjuder minst två av språken franska, spanska och tyska. Även om en årskurs erbjuds möjlighet att läsa franska en timme i veckan så var detta inte att anse som språkval eftersom det lästes utöver språklektionerna i tyska och mot bakgrund av att det var oklart om eleverna skulle få betyg i ämnet. Möjligheten att läsa franska har dessutom inte erbjudits alla elever i samtliga årskurser som ska läsa ett modernt språk.

En samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Av skollagen framgår att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s.276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper som på skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Huvudmannen uppger i sin skriftliga redovisning till Skolinspektionen att kontakt har tagits med Vårdmäklarna AB för att genom avtal kunna förstärka elevhälsan med funktionen kurator.

I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att skolan nu har tillgång till kurator men att Skolinspektionens intervjutillfälle är första gången som kurator och skolsköterska träffas och att elevhälsogruppen är under uppbyggnad. Enligt representanterna så finns även tillgång till skolläkare och skolpsykolog. Representanterna har dock ingen information om vem skolpsykologen är eller i vilken omfattning som tjänsten kommer att finnas tillgänglig. Representanterna för elevhälsan uttalar vikten av att få till regelbundna möten, hitta former för det förebyggande arbetet och att framgent kunna erbjuda personal handledning.

Beslut

2015-06-09

9 (9)

Dnr 44-2013:4821

I intervju med rektorn framkommer att ett omfattande arbete har lagts ner för att under innevarande termin rekrytera nya medlemmar till elevhälsogruppen. Enligt rektorn kvarstår nu arbetet med att tillsammans i elevhälsogruppen utforma en plan för arbetet där det förebyggande arbetet prioriteras. Rektorn menar att för närvarande handlar gruppens arbete till stor del om att jobba "ikapp" exempelvis när det gäller skolhälsovårdens basprogram. Enligt rektorn har skolan tillgång till specialpedagogisk kompetens i form av en konsult. Den specialpedagogiska kompetensen ingår för närvarande inte i elevhälsogruppen utan de enskilda lärarna kan nyttja henne som konsult.

Lärarna beskriver i intervju att samarbetet med elevhälsogruppen ännu inte är så välutvecklat då elevhälsogruppernas medlemmar är nya på skolan. Lärarna uppger att de vid behov, exempelvis vid upprättande av åtgärdsprogram har tillgång till specialpedagogisk kompetens.

Huvudmannen bekräftar att uppbyggnaden av en elevhälsogrupp varit ett prioriterat område för rektorn under innevarande termin.

Skolinspektionen konstaterar att skolan fortfarande inte har en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Även om samtliga kompetenser nu finns att tillgå på skolan så har de inte haft gemensamma möten och det finns ännu ingen plan hur deras arbete ska utformas för att de ska kunna uppfylla sin funktion att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. I dagsläget arbetar elevhälsan endast med åtgärdande insatser och för att "komma ikapp" i det elevhälsorarbete som inte bedrivits under läsåret.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Skolföreningen Delsbo Waldorfskola föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 §, 10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 5 § skolförordningen

Märten Petersson

Tf enhetschef

Sigbritt Gålnander
Sigbritt Gålnander
Föredragande